

Oma keel

Foto autors Ventspils Tūrisma informācijas centra foto arhīvs

Liivi murre – VENTIŅMĒL(VENTINKEEL) on üks kolmest lāti keele murdest.

Lāti keeles on kolm murret (kesk-, liivi- ja ūlem-maa), mis moodustati lāti hõimude – kuurlaste, zemgali, seeli, latgali – keelte (või nende murrete) põhjal ja mis ūhendavad 512 murded.

LIIVI MURRES, MIDA VAREM KUI TAAMNIKU MUREKS nimetati –rāāgitakse Kuramaas Alsungast põhja poole, Kuldigas ja Vidzeme lääneosas. Seda murret on liivi keel mõjutanud rohkem kui teisi lāti keele murdeid. Liivi murdes eristatakse kahte peamist murderūhma: Kuramaa ehk TAAMNIKU Liivi murdeid ja Vidzeme Liivi murdeid.

Liivi murde nimi on seotud nendel aladel elanud liivlastega, kes segunedes hiljem lātlastega , jāttes lāti keeles oma Liivi keele tunnused.

Põhijooned, mis tekkisid Liivi soome-ugri keele mõjul on järgmised:

- Grammatilisi sugusid ei eraldata nagu ka soome-ugri keeltes;
- Sufiksitate ja lõpusilpide lūhendamine

Ūks tūpilisemaid taamnikute murde nāhtusi on naissoost asesōna tema(viņa) asendamine meessoost asesōnaga viņš>viš seega ei kasutata naissoost asesōna

Tuntud lāti dialektoloog prof. Marta Rudzīte kūsib: “vōib-olla jāāksid kirjarullid oma loomulikku keskkonda kauemaks, kui meie suhtumine neisse muutuks, kui hakkaksime neid pidama samasuguseks kultuurivārtuseks nagu rahvalaule, rahvariideid jne.?”

Saadaval raamat – Blinķs Ventiņmēlē (Ventinkeeles) Autor: Uldis Grīnbergs. Raamat ilmus 2019. aastal. “Īs ventiņ gramatik und tāmnik vārdnic ehk blinķs ventiņmēlē” on kirjutatud kaasahaaravas vormis, kuid tānu sellele on see igale huvilisele mitte vāhem teaduslikult põhjendatud “ventiņ keele” teejuht, mis vōimaldab tutvuda keele mitmekūlgsete vāljendusviisidega.

see sādelev lāti keele dialekt.Sōnaraamatu autor on filoloog Uldis Grīnbergs, kirjastaja – Ventspils muuseum, kirjastus – Jānasēta. Raamat on rikkalikult illustreeritud 19. saj. lõpp ja 20.

sajand avafotod ja ōpikuillustratsioonid Ventspils muuseumi kogust.

(Lāti: LU Lāti Keele Instituut, “Lāti keele murdeatlase foneetika”. Riia: LU Lāti Keele Instituut, 2013, lk 304; Alates: LU Lāti Keele Instituut, “Lāti keele murdeatlase morfoloogia I”. Riia: Zinātne, ,

2021, lk 288; Alates: LU Lāti Keele Instituut, “Allikad pole veel ammendatud. Lāti murded 21. sajandil”. Riia: LU Lāti Keele Instituut, 2016, lk 512Alates: Rudzīte, M. Tōid lāti dialektoloģiast.

Riia: LU, 2005. ; Alates: Rudzīte, M. Lāti dialektoloģia. Riia: Lāti Riiklik Kirjastus, 1964.; Alates: Rudzīte, M. Tōid lāti dialektoloģiast. Riia: LU, 2005.;LU Lāti Keele Instituut, “Allikad pole veel

ammendatud.” Lāti keele murded 21. sajandil”. Riia: LU Lāti Keele Instituut, 2016, lk 512)

🏠 Dārzu iela 6, Ventspils

📍 Dārzu iela 6

